

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “การออกแบบฉลากบรรจุภัณฑ์ยา เพื่อการสื่อสารสำหรับผู้ที่มีสายตาเลือนราง” สามารถได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการออกแบบ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 20 ชุด ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นโดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

1. อภิปรายผลลักษณะข้อมูลทางประชากรของผู้ที่มีสายตาเลือนราง

จากการศึกษาทำให้ทราบข้อมูลทั่วไปอันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการบกพร่องทางสายตา ซึ่งจำแนกไว้ในตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามลักษณะทางประชากร

| ข้อมูล | จำนวน (20 คน) | ร้อยละ |
|-----------|----------------|--------|
| เพศ | | |
| ชาย | 15 | 75 |
| หญิง | 5 | 25 |
| อายุ (ปี) | | |
| 13 | 3 | 15 |
| 14 | 1 | 5 |
| 15 | 7 | 35 |
| 16 | 1 | 5 |
| 18 | 3 | 15 |
| 19 | 2 | 10 |
| 21 | 2 | 10 |
| 25 | 1 | 5 |

| | | |
|--------------------------|----|-----|
| ระดับการศึกษา (ชั้น) | | |
| ประถม | 4 | 1 |
| | 5 | 3 |
| | 6 | 5 |
| มัธยม | 1 | 4 |
| | 2 | 1 |
| | 3 | 2 |
| | 4 | - |
| | 5 | 1 |
| | 6 | 3 |
| ลักษณะการบกพร่องทางสายตา | | |
| - โดยกำเนิด | 13 | 65 |
| - กรรมพันธุ์ | 3 | 15 |
| - โรคภัยไข้เจ็บ | 2 | 10 |
| - อุบัติเหตุ | 2 | 10 |
| รวม | 20 | 100 |

จากตาราง 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีสายตาเลือนรางทั้งสิ้น 20 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 15 คน หรือร้อยละ 75 มีอายุ 15 ปี จำนวน 7 คน หรือร้อยละ 35 ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน หรือร้อยละ 25 และลักษณะการบกพร่องทางสายตา โดยกำเนิด จำนวน 13 คน หรือร้อยละ 65

จากการศึกษาในครั้งนี้ ยังพบด้วยว่าการบกพร่องทางสายตาโดยกำเนิดมาจากการโดนแสงจากคู่อบบมากเกินไป ส่วนที่บกพร่องทางสายตาจากโรคภัยไข้เจ็บนั้นเกิดจากการ เป็นไข้สมองอักเสบตอนเด็ก และผู้ที่บกพร่องทางสายตาโดยการประสบอุบัติเหตุมีสาเหตุมาจากการตกต้นไม้

2. พฤติกรรมการสื่อสารของผู้ที่มีสายตาเลือนรางในการใช้ยา

จากการศึกษาถึงพฤติกรรมการสื่อสารของผู้ที่มีสายตาเลือนรางในการใช้ยา โดยได้ศึกษาในประเด็นต่างๆ คือ พฤติกรรมการชื้อยา วิธีการไปชื้อยา สถานที่ที่ชื้อ หรือรับยา ปัจจัยที่ผู้บกพร่องทางสายตาใช้ในการตัดสินใจชื้อหรือบริโภคนยา ตลอดจนปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาในการสื่อสารการใช้หรือบริโภคนยา และความต้องการในการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ยาในด้านการให้ข้อมูลที่เอื้อต่อผู้บกพร่องทางสายตาที่มีสายตาเลือนราง ได้ผลดังตาราง 4.2 – 4.11 ดังนี้

ตาราง 4.2 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามพฤติกรรมการสื่อสารในการชื้อยา

| พฤติกรรมการชื้อยา | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|--------------------------|------------|--------|
| ไปชื้อยาคด้วยตนเอง | 10 | 50 |
| ไปชื้อยากับคนอื่น | 3 | 15 |
| ฝากคนอื่นชื้อให้ | 4 | 20 |
| ไม่ได้ไปชื้อยาคด้วยตนเอง | 3 | 15 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

จากตาราง 4.2 พบว่าพฤติกรรมการสื่อสารในการชื้อยาส่วนใหญ่ผู้ที่มีสายตาเลือนรางจะเป็นผู้ที่ไปชื้อยามาใช้หรือบริโภคนยาเอง มีจำนวน 10 คน หรือร้อยละ 50

จากการศึกษายังพบอีกว่าผู้ที่มีสายตาเลือนรางไปชื้อยากับคนอื่นคือจะไปกับเพื่อน และกลุ่มที่ไม่ได้ไปชื้อยามาคด้วยตนเองนั้นเพราะ ได้รับยาจากทางที่ครูที่โรงเรียนจัดให้ และได้รับยาจากโรงพยาบาล

ตาราง 4.3 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามสถานที่ที่ชื้อยา หรือได้รับยา

| สถานที่ชื้อ หรือได้รับยา | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|--------------------------|------------|--------|
| ร้านขายยา | 12 | 60 |
| ร้านสะดวกชื้อ | 1 | 5 |
| โรงเรียน | 4 | 20 |
| โรงพยาบาล | 3 | 15 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

ตาราง 4.4 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามปัจจัยที่ผู้บกพร่องทางสายตาใช้ในการตัดสินใจซื้อหรือบริโภครถยนต์

| การตัดสินใจซื้อหรือบริโภครถยนต์ | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|---------------------------------|------------|--------|
| คุณภาพ (สรรพคุณ) | 15 | 75 |
| ยี่ห้อ | - | - |
| ราคา | - | - |
| รูปร่าง หรือหีบห่อ | - | - |
| ความสะดวกของสถานที่ที่ซื้อ | - | - |
| ไม่คำนึงเพราะกินตามคนบอก | 5 | 25 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

ตาราง 4.5 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามการประสบปัญหาในการสื่อสารของผู้บกพร่องทางสายตาที่มีต่อการซื้อ

| การประสบปัญหาในการสื่อสารในการซื้อ | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|------------------------------------|------------|--------|
| เคย | - | - |
| ไม่เคย | 20 | 100 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

จากตาราง 4.5 พบว่าการประสบปัญหาในการสื่อสารของผู้ที่มีสายตาเลือนรางที่มีต่อการซื้อ ไม่เคยประสบปัญหาในการซื้อ จำนวน 20 คน หรือร้อยละ 100

จากการศึกษาพบว่าเหตุที่ไม่เคยซื้อผิด เพราะเวลาไปซื้อจะมีบางส่วนที่ไปกับเพื่อน โดยให้เพื่อนช่วยซื้อให้ และผู้ที่ซื้อเองก็จะบอกผู้ขายหรือเภสัชกรเลยว่าต้องการยาอะไร แล้วผู้ขายจะเป็นผู้หยิบให้ และบางส่วนจะไม่ไปซื้อเองแต่จะฝากให้ผู้อื่นซื้อให้ เช่น ผู้ปกครองกับส่วนที่เหลือจะรับยาจากครูที่โรงเรียนและรับยาจากโรงพยาบาลโดยแพทย์สั่ง

ตาราง 4.6 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามการประสบปัญหาในการสื่อสารของผู้บกพร่องทางสายตาที่มีต่อการหยิบหรือใช้ยาผิด

| การประสบปัญหาในการสื่อสารในการหยิบหรือใช้ยาผิด | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|------------------------------------------------|------------|--------|
| เคย | 2 | 10 |
| ไม่เคย | 18 | 90 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

จากตาราง 4.6 พบว่าการประสบปัญหาในการสื่อสารของผู้ที่มีสายตาเลือนรางที่มีต่อการหยิบหรือใช้ยาผิด ส่วนใหญ่ไม่เคยหยิบหรือใช้ยาผิด จำนวน 18 คน หรือร้อยละ 90

จากการศึกษายังพบได้ว่าผู้ที่เคยหยิบยาผิด เกิดการความสับสนในรูปแบบของเม็ดยาที่มีลักษณะคล้ายกัน และเกิดจากการรับประทานยาผิดเวลา และในจำนวนผู้ที่ไม่เคยหยิบหรือใช้ยาผิด เป็นเพราะรับประทานยาตามคนอื่นบอก (จากตาราง 4.4)

ตาราง 4.7 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามวิธีการแก้ปัญหาการสื่อสารของผู้บกพร่องทางสายตาที่มีต่อการใช้ หรือบริโภคยา

| วิธีการแก้ปัญหาการสื่อสารที่มีต่อการใช้ หรือบริโภคยา | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|------------------------------------------------------|------------|--------|
| สอบถามจากผู้อื่น (ครู, ผู้ปกครอง, เพื่อน) | 8 | 40 |
| วางยาไว้ที่ประจำ | - | - |
| ทำสัญลักษณ์ที่บรรจุภัณฑ์ | 6 | 30 |
| พยายามจดจำรูปร่าง ลักษณะ คมกลืน สี และรสชาติ | 6 | 30 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

จากตาราง 4.7 พบว่าวิธีการแก้ปัญหาการสื่อสารของผู้บกพร่องทางสายตาที่มีต่อการใช้ หรือบริโภคยา ส่วนใหญ่สอบถามจากผู้อื่น (ครู, ผู้ปกครอง, เพื่อน) มีจำนวน 8 คน หรือร้อยละ 40

จากการศึกษาพบว่าวิธีการแก้ปัญหาในการสื่อสารต่อการใช้หรือบริโภคยาของผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตานั้นกลุ่มที่เลือกการทำสัญลักษณ์ที่บรรจุภัณฑ์จะมีวิธีการทำสัญลักษณ์ที่ไม่เหมือนกันในแต่ละบุคคลโดยมีวิธีต่างๆ ดังนี้

- ใช้ปากกาเมจิก ทำจุดให้เข้ม เพื่อการจดจำยา
- ใช้ปากกาเคมีเขียนอักษรให้ชัดเจน
- ใช้การเขียนตัวเลขไว้ แล้วใช้การจำเลขให้ได้ เช่น ซองที่ 1 แก้วโรคอะไร
- ตัดหัวมุม หรือพับที่หัวมุมของบรรจุภัณฑ์
- เอาสิ่งที่มีความนุ่มมาติดไว้ที่บรรจุภัณฑ์ยา เช่น สติกเกอร์ เพื่อที่ตนเองจะได้ดูเจอแล้วรู้ว่าเป็นยาอะไร
- เขียนอักษรเบรลล์ที่บรรจุภัณฑ์ยา

ตาราง 4.8 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามพฤติกรรมการรับรู้ต่อการใช้หรือบริโภคยา

| พฤติกรรมการรับรู้ต่อการใช้หรือบริโภคยา | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|---------------------------------------------------|------------|--------|
| คนอื่นบอก | 10 | 50 |
| สังเกตเอง จากการสัมผัส คู่มือ ดมกลิ่น อ่านฉลาก | 10 | 50 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

จากตาราง 4.8 พบว่าพฤติกรรมการรับรู้ต่อการใช้ หรือบริโภคยาของผู้ที่มีสายตาเลือนราง โดยเวลาใช้หรือจะบริโภคยาจะให้คนอื่นบอก และ สังเกตเอง จากการสัมผัส คู่มือ ดม กลิ่น อ่านฉลาก นั้นมีจำนวนเท่ากัน คือจำนวนอย่างละ 10 คน หรือร้อยละ 50

จากการศึกษายังพบอีกว่า กลุ่มที่ให้คนอื่นบอกเวลาจะรับประทานหรือใช้ยาเพราะไม่แน่ใจว่าตนเองจะหยิบยาถูกหรือไม่ โดยสอบถามจากผู้อื่น และบางส่วนจะบอกอาการกับครู หรือผู้ปกครองให้หยิบให้ ส่วนกลุ่มที่สังเกตเองส่วนใหญ่จะสังเกตจากการจำรูปแบบเม็ดยา เช่น ลักษณะแตกต่างกันหรือไม่ ขนาด และเห็นสีหรือไม่ และจะใช้การจำยาจากที่ครูผู้ปกครองที่โรงเรียนบอกว่ายาที่มีแต่ละชนิดเป็นยาอะไร โดยที่ผู้ที่มีสายตาเลือนรางจะจำบรรจุภัณฑ์และฉลากยาและหยิบยาใช้เอง

ตาราง 4.9 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามความต้องการให้บรรจุกัณฑ์ยาต่างๆปรับปรุงด้านการให้ข้อมูลที่เอื้อต่อผู้บกพร่องทางสายตา

| ความต้องการให้บรรจุกัณฑ์ยาต่างๆปรับปรุงด้านการให้ข้อมูล | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|---------------------------------------------------------|------------|--------|
| ต้องการ | 19 | 95 |
| ไม่ต้องการ | 1 | 5 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

ตาราง 4.10 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามวิธีการให้บรรจุกัณฑ์ยาต่างๆปรับปรุงด้านการให้ข้อมูลที่เอื้อต่อผู้บกพร่องทางสายตา

| วิธีการปรับปรุง | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|---------------------------------------------------------------------------------|------------|--------|
| มีอักษรเบรลล์ติด เพื่อแสดงข้อมูลจำเป็นต่างๆ | 4 | 20 |
| ทำสีให้สามารถจดจำได้ง่าย | 1 | 5 |
| ทำตัวอักษรให้มีขนาดใหญ่ขึ้น | 14 | 70 |
| ไม่ต้องปรับปรุงอะไร เพราะให้คนอื่นหยิบยาหรือชื้อยาให้ เมื่อต้องการจะชื้อหรือใช้ | 1 | 5 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

จากตาราง 4.10 พบว่าวิธีการที่ผู้บกพร่องทางสายตาต้องการให้บรรจุกัณฑ์ยาต่างๆปรับปรุงด้านการให้ข้อมูลที่เอื้อต่อผู้บกพร่องทางสายตาที่มีสายตาเลือนราง คือส่วนใหญ่ต้องการให้ทำตัวอักษรให้มีขนาดใหญ่ขึ้น จำนวน 14 คน หรือร้อยละ 70

จากการศึกษายังพบว่ากลุ่มที่ต้องการให้ตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ขึ้นนั้นมีความต้องการในส่วนที่เป็น วัน/เดือน/ปี ที่ผลิต และสรรพคุณวิธีการใช้ที่ระบุบนฉลากบรรจุกัณฑ์ยาให้มีขนาดใหญ่เพื่อที่ตนเองจะสังเกตและอ่านได้ง่าย ส่วนที่อยากให้มีอักษรเบรลล์ติดอยู่เพราะยังอ่านและสะกดคำได้ไม่คล่อง ส่วนที่ให้ทำสีให้จดจำได้ง่ายเพราะมองตัวอักษรได้ไม่ดีโดยปกติการใช้หรือบริโภคยาของตนก็จะใช้การจำสีที่ฉลากยาอยู่แล้ว

ตาราง 4.11 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามความต้องการทดลองผลิตภัณฑ์ยาที่ผลิตมาเพื่อผู้บกพร่องทางสายตาโดยเฉพาะ

| ความต้องการทดลองผลิตภัณฑ์ยา | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|-----------------------------|------------|--------|
| ทดลอง | 15 | 75 |
| ไม่ทดลอง | 5 | 25 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

จากตาราง 4.11 พบว่าผู้ที่มีสายตาเลือนรางส่วนใหญ่มีความต้องการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ยาที่ผลิตมาเพื่อผู้บกพร่องทางสายตาโดยเฉพาะ โดยมีจำนวน 15 คน หรือ ร้อยละ 75

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่กลุ่มที่ต้องการทดลองใช้โดยส่วนใหญ่ เพราะ อยากลอง รองลงมาตามลำดับคือ ทำให้ใช้ได้ง่าย, ทำให้รู้และใช้ได้อย่างถูกต้อง, อยากรู้ว่าที่ผลิตมาคุณภาพจะ ดีขนาดไหน, แปลก ส่วนกลุ่มที่ไม่ต้องการทดลองเพราะไม่แน่ใจ, ตนเองเห็นไม่ชัด จึงไม่กล้าลอง, กลัวยาไม่มีคุณภาพ และกลัวว่ายาจะทำลายเส้นประสาท เพราะเคยประสบมา

3. พฤติกรรมการสื่อสารในการทดลอง จากสถานการณ์ในการเลือกใช้ยาที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากการศึกษาถึงพฤติกรรมการสื่อสาร โดยที่ผู้ศึกษาใช้การทดลองเข้ามาเก็บข้อมูล เพื่อสังเกตการณ์ถึงพฤติกรรมการสื่อสารของผู้ที่มีสายตาเลือนรางที่มีต่อฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่มีจำหน่ายในร้านขายยาทั่วไป โดยได้ศึกษาในประเด็นต่างๆ คือ

- การอ่านข้อความบนฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่มีอยู่ในปัจจุบัน ศึกษาการรับรู้

วิธีการใช้ ระยะเวลาที่ระบุในการใช้ยา และจำนวนยาที่ใช้

- การเลือกตัวอย่างยา และทดลองศึกษาพฤติกรรมว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง

สามารถหยิบใช้ตามที่ผู้ศึกษาบอกได้หรือไม่

ได้ผลดังตารางที่ 4.12 – 4.14 ดังนี้

ตาราง 4.12 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามความสามารถในการอ่าน
ข้อความบนฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่มีอยู่ในปัจจุบัน

| ความสามารถในการอ่าน ข้อความบนบรรจุภัณฑ์ | จำนวน(คน) | ร้อยละ |
|--------------------------------------------|-----------|--------|
| อ่านได้ | 12 | 60 |
| อ่านไม่ได้ | 8 | 40 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

จากตาราง 4.12 พบว่าความสามารถในการอ่านข้อความบนฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่มีอยู่ในปัจจุบันของผู้บกพร่องทางสายตาส่วนใหญ่อ่านได้ จำนวน 12 คน หรือร้อยละ 60 และอ่านไม่ได้เลย มีจำนวน 8 คน หรือร้อยละ 40

จากการศึกษาพบว่าผู้ที่มีสายตาเลือนรางส่วนใหญ่ที่อ่านได้จะสามารถอ่านฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่มีจำหน่ายในร้านขายยาทั่วไปได้เฉพาะชื่อสินค้าเท่านั้น ไม่สามารถอ่านสรรพคุณ และวิธีการใช้ได้ เนื่องจากตัวอักษรมีขนาดเล็กมาก และกลุ่มที่อ่านไม่ได้ คือ ไม่สามารถอ่านข้อความต่างๆ ได้เลยแต่สามารถเห็นสีที่ฉลากบรรจุภัณฑ์ยา

ตาราง 4.13 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามความสามารถในการรับรู้วิธีการใช้ ระยะเวลาที่ระบุในการใช้ยา และจำนวนยาที่ใช้ที่ระบุในฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่มีอยู่ในปัจจุบัน

| ความสามารถในการรับรู้ วิธีการใช้ ระยะเวลาที่ระบุในการใช้ยา และจำนวนยาที่ใช้ | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|-----------------------------------------------------------------------------|------------|--------|
| เข้าใจ | 1 | 5 |
| ไม่เข้าใจ | 19 | 95 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

จากตาราง 4.13 พบว่าผู้ที่มีสายตาเลือนรางส่วนใหญ่ จำนวน 19 คน หรือร้อยละ 95 ไม่สามารถเข้าใจ วิธีการใช้ยา ระยะเวลาที่ระบุในการใช้ยา และจำนวนยาที่ใช้ มีเพียงคนเดียวที่เข้าใจ คือจำนวน 1 คน หรือร้อยละ 5

ตาราง 4.14 จำนวน และร้อยละของผู้ที่มีสายตาเลือนราง จำแนกตามความสามารถที่ผู้บกพร่องทางสายตา สามารถหยิบใช้ยาตามที่ผู้ศึกษาบอกได้หรือไม่

| ความสามารถหยิบใช้ยาตามที่ผู้ศึกษาบอก | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|--------------------------------------|------------|--------|
| ได้ | 19 | 95 |
| ไม่ได้ | 1 | 5 |
| รวมทั้งสิ้น | 20 | 100 |

จากการศึกษาพบว่าผู้บกพร่องทางสายตาส่วนใหญ่สามารถหยิบยาตามที่บอกได้เพราะจะใช้การอ่านชื่อยา และมีบางส่วนที่ใช้การอ่านชื่อยาพร้อมกับการจดจำสีที่บรรจุภัณฑ์ยา และมีบางส่วนของผู้บกพร่องทางสายตาที่ไม่สามารถอ่านชื่อยาได้แต่ใช้การจดจำสีของบรรจุภัณฑ์เพียงอย่างเดียว ส่วนผู้ที่ไม่สามารถหยิบยาตามที่บอกได้เพราะยังอ่านตัวอักษรหรือสะกดคำได้ไม่คล่อง และชื่อของยาที่ทดลองส่วนใหญ่เป็นชื่อที่มาจากภาษาอังกฤษ เช่น ทิฟฟี ดิคอลเจน ไทลินอล เป็นต้น จึงไม่สามารถหยิบยาตามที่บอกได้

4.2 การวิเคราะห์จากการทดลอง

จากการทดลอง ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 อภิปรายผลจากการสังเกตพฤติกรรม เกี่ยวกับการอ่านข้อความบนฉลากยา แบบอักษร แบบสีของบรรจุภัณฑ์ยาในปัจจุบันที่ผู้ศึกษาได้เตรียมไว้ โดยผู้ศึกษาได้นำตัวอย่างบรรจุภัณฑ์ยาแบบเดิมที่มีอยู่ในปัจจุบัน มาทดลองใช้กับนักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ซึ่งมีประเด็นการทดลอง ดังนี้

1. ศึกษาการอ่านข้อความบนฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่มีอยู่ในปัจจุบัน
2. ศึกษาการรับรู้ วิธีการใช้ ระยะเวลาที่ระบุในการใช้ยา และจำนวนยาที่ใช้
3. ศึกษาจากการเลือกตัวอย่างยา และทดลองศึกษาพฤติกรรมว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง สามารถหยิบใช้ยาตามที่ผู้ศึกษาบอกได้หรือไม่

4. ศึกษาจากการทดลองการนำแบบอักษรและสีของฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยผู้ศึกษาได้เลือกไว้ให้นักเรียนที่มีสายตาเลือนราง เลือกว่าแบบใด สามารถอ่านได้ชัดเจนและดีที่สุด

1. ศึกษาการอ่านข้อความบนฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากการทดลองพบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางสายตาส่วนใหญ่อ่านชื่อสินค้าได้ แต่ไม่สามารถอ่านสรรพคุณของยา วิธีการใช้ยา จำนวนยาที่ต้องรับประทานแต่ละครั้ง เนื่องจากตัวอักษรที่ฉลากยามีขนาดเล็กมาก และฉลากยบางยี่ห้อไม่มีสีและลวดลายพื้นหลังหลายสี จึงส่งผลให้อ่านตัวอักษรได้ยาก และจะอ่านได้เฉพาะฉลากยาที่มีชื่อตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น ส่วนมากจะเป็นบรรจุภัณฑ์ยาที่บรรจุยาแผงละ 4 เม็ด ส่วนบรรจุภัณฑ์ยาบางประเภทที่มีการบรรจุเป็นแผง แผงละ 10 เม็ด เช่น ยาแก้ไอ – แก้ปวด ยี่ห้อซาร่า ไทลินอล และยาแก้ไอเสบ ยาแก้แพ้ ไม่สามารถอ่านได้ เพราะมีขนาดตัวอักษรชื่อสินค้าที่เล็กมาก และยบบางยี่ห้อมีการใช้แบบอักษรที่ทำให้ผู้บกพร่องทางสายตาอ่านได้ยาก เช่น ตัวอักษรพิมพ์ติดกัน แบบของตัวอักษรไม่มีหัว มีรูปแบบกราฟิกที่ตัวอักษร เป็นต้น และยบบางตัวไม่สามารถอ่านได้เพราะชื่อของบรรจุภัณฑ์ทุกตัวเป็นภาษาอังกฤษ หรือถึงแม้จะพิมพ์อักษรเป็นภาษาไทยแต่ก็อ่านทับศัพท์ชื่อภาษาอังกฤษ ส่งผลให้นักเรียนอ่านลำบากและอ่านไม่คล่อง และมีนักเรียนบางส่วนสะกดคำได้ไม่ดีจึงอ่านอักษรไม่ได้ ในการทดลองนี้มีเพียงคนเดียวที่สามารถอ่านข้อความบนบรรจุภัณฑ์ยาได้หมดเพราะมีสายตาเกือบปกติ และเห็นชัดกว่าผู้ถูกทดลองคนอื่น

2. ศึกษาการรับรู้ วิธีการใช้ ระยะเวลาที่ระบุในการใช้ยา และจำนวนยาที่ใช้

จากการทดลองพบว่าผู้ที่มีสายตาเลือนรางส่วนใหญ่ไม่เข้าใจวิธีการใช้ ระยะเวลาที่ระบุในการใช้ยา และจำนวนยาที่ใช้ได้เพราะอ่านตัวอักษรบนบรรจุภัณฑ์ยาไม่ได้เนื่องจากมีขนาดตัวอักษรที่เล็ก มีคนเดียวเท่านั้นที่เข้าใจจากการอ่าน และจะมียาที่เป็นประเภทยาแก้ไอ บรรเทาปวด อย่างเช่น ทิฟฟี ดิคอลเจน ไทลินอล เท่านั้นที่นักเรียนรู้ว่ายามีสรรพคุณและวิธีใช้ จำนวนเม็ดที่รับประทานได้ว่าใช้อย่างไร แต่ไม่ได้รับรู้จากการอ่านข้อความที่บรรจุภัณฑ์ เหตุที่สามารถเข้าใจเนื่องจากเคยใช้ยามาก่อน จำชื่อยา และสีของบรรจุภัณฑ์ได้

3. ศึกษาจากการเลือกตัวอย่างยา และทดลองศึกษาพฤติกรรมว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนรางสามารถหยิบใช้ตามที่ผู้ศึกษาบอกได้หรือไม่

จากการทดลองพบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางสายตาส่วนใหญ่สามารถหิบบยาตามทีบอกรได้ เพราะจะใช้การอ่านชื่อยา มีนักเรียนบางส่วนจะใช้การอ่านชื่อยาร่วมกับการจดจำสที่บรรจุกัณฑ์ยา และบางส่วนของผู้บกพร่องทางสายตาที่ไม่สามารถอ่านชื่อยาได้เลย ก็จะใช้การจดจำสของบรรจุกัณฑ์ยาเพียงอย่างเดียว แต่จะไม่รู้ว่ายาที่ใหหิบบนั้นรักษา หรือมีสรรพคุณอย่างไร และมีนักเรียนเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ไม่สามารถหิบบยาตามทีบอกรได้เพราะยังอ่านตัวอักษรหรือสะกดคำได้ไม่คล่อง และชื่อของยาที่ทดลองส่วนใหญ่เป็นชื่อที่มาจากภาษาอังกฤษ เช่น ทิพี อีโม่ เดียม มายบาชิน สปอร์ตพลัส เป็นต้น และจากการทดลองยังพบด้วยว่า มีกลุ่มที่ไม่สามารถอ่านชื่อยาได้ ผู้ศึกษาจะใช้การบอกรคือบอกรสของบรรจุกัณฑ์ยาแล้วใหหิบบตามสที่บอกร ซึ่งผู้บกพร่องทางสายตาสามารถหิบบยาตามสที่บอกรได้ถูกต้อง

4. ศึกษาจากการทดลองการนำแบบอักษรและสของฉลากบรรจุกัณฑ์ยาที่มีอยู่ในปัจจุบันโดยผู้ศึกษาได้เลือกไว้ ให้นักเรียนที่มีสายตาเลือนราง เลือกรว่าแบบใด สามารถอ่านได้ชัดเจนและสที่สุด

จากการทดลองพบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสายตาส่วนใหญ่เลือกเครื่องคั้มเกลือแร่ ตรา สปอร์ต พลัส มากที่สุด เพราะตัวอักษรมีขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับฉลากยาแบบอื่นๆ รองลงมาคือ ทิพี เพราะแบบอักษรอ่านง่าย ใช้ตัวอักษรสีค้ำบนพื้นขาวทำใหอ่านชัดเจนที่สุด และนักเรียนส่วนใหญ่เคยใช้มาก่อน และจากการสัมภาษณ์ยังพบด้วยว่า ตัวอักษรที่สามารถอ่านได้ดีที่สุดคือตัวอักษรที่เป็นตัวหนา ตัวหนังสือสีค้ำบนพื้นขาว หรือตัวหนังสือสีขาวบนพื้นสีเข้ม จะทำใหเห็นได้ชัดเจน ควรมีการเว้นระยะห่างระหว่างตัวอักษรจะทำใหอ่านได้ง่าย และสที่สำคัญแบบอักษรต้องเป็นภาษาไทย แบบตัวอักษรมีหัวจะอ่านได้ง่ายกว่าแบบอักษรไม่มีหัว และยังชื่อยามีชื่อที่สั้นและแบบอักษรมีขนาดใหญ่จะยิ่งจำได้ดี

ส่วนเรื่องของสที่สามารถเห็นได้ชัดเจน และสามารถจดจำได้ดีคือ ตัวอักษรสีค้ำบนพื้นสีขาว หรือโทนสีเข้มค้ำกับสพื้นทีอ่อนของบรรจุกัณฑ์ และบรรจุกัณฑ์ควรมีสถกษณะการใช้สที่บรรจุกัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ อย่าง เช่น ทิพี ใช้สสีเขียวเป็นเอกลักษณ์ เป็นต้น

จากผลการวิเคราะห์ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการออกแบบ ฉลากบรรจุกัณฑ์ยา 9 แบบ ดังนี้

การออกแบบผู้ศึกษาใช้โปรแกรม Adobe Illustrator 10 ในการออกแบบ

วัสดุที่ใช้ คือสติกเกอร์ เคลือบค้ำน เพื่อที่จะสามารถนำไปค้ำดที่ตัวบรรจุกัณฑ์กัณฑ์ยาได้ และสามารถค้ำเขียนข้อความ การแสดงจำนวนเวลาใช้ จำนวนทีใช้บนฉลากบรรจุกัณฑ์ยาได้

ตัวบรรจุภัณฑ์ เล็กของพลาสติกหลายขนาดเพื่อบรรจุและเก็บรักษายาได้หลายรูปแบบ การทดสอบแบบฉลากยากับกลุ่มทดลองจำนวน 20 คน โดยแบ่งแบบออกเป็นประเภทต่างๆ ซึ่งผู้ศึกษาได้ออกแบบฉลากบรรจุภัณฑ์ยา จำนวน 9 แบบ แบบละ 4 ขนาด ซึ่งมีแบบ ดังนี้

ตาราง 4.15 ขนาดฉลากบรรจุภัณฑ์ยา และขนาดของพลาสติก

| ฉลากบรรจุภัณฑ์ยา | ใช้กับซองยาพลาสติก |
|------------------|-----------------------------|
| ขนาด 7x10 cm. | ขนาด 8x12 cm. (ขนาดมาตรฐาน) |
| ขนาด 8x12 cm. | ขนาด 9x13 cm. |
| ขนาด 9x13 cm. | ขนาด 10x15 cm. |
| ขนาด 12x18 cm. | ขนาด 13x20 cm. |

ตาราง 4.15 ขนาดฉลากบรรจุภัณฑ์ยา และขนาดของพลาสติก

1. แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 1

← เลื่อนเปิด
กดปิด →

ยารับประทาน.....

ชื่อผู้ป่วย.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รับประทานครั้งละ.....เม็ด

ก่อนอาหาร

เช้า กลางวัน เย็น

ก่อนนอน

ภาพ 4.1 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 1

ตาราง 4.16 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 1

| แบบอักษร _ JS Sadayu Allcaps (Normal) | |
|----------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| สีอักษร สีแดง # FF0000 C = 0 M = 100 Y = 100 K = 0 | |
| ขนาดฉลาก 7 x 10 | ใช้ขนาดตัวอักษร 14.43 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 25.52 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 14.43 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 8 x 12 | ใช้ขนาดตัวอักษร 16.72 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 29.58 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 25.72 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 9 x 13 | ใช้ขนาดตัวอักษร 18.86 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 33.37 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 29.02 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 12 x 18 | ใช้ขนาดตัวอักษร 38.42 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) ใช้ขนาดตัวอักษร 24.97 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 44.18 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) |

สีตัวอักษร สาเหตุที่ใช้สีแดงเพราะ สีแดงให้ความรู้สึก ตื่นเต้น/เร้าอารมณ์/มีพลัง/ร้อนแรง (ทองเจือเขียวทอง, 2542, หน้า 197)

2. แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 2

← เลื่อนเปิด
กดปิด →

ยารับประทาน.....

ชื่อผู้ป่วย.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รับประทานครั้งละ.....เม็ด

หลังจากอาหาร

เช้า กลางวัน เย็น

ก่อนนอน

ภาพ 4.2 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 2

ตาราง 4.17 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 2

| แบบอักษร PSL _ Prathom (Bold) | |
|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| สีอักษร สีส้ # FF5E00 C = 0 M = 63 Y = 100 K = 0 | |
| ขนาดฉลาก 7 x 10 | ใช้ขนาดตัวอักษร 15.24 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 15.24 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 23.44 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 8 x 12 | ใช้ขนาดตัวอักษร 17.83 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 31.54 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 27.43 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 9 x 13 | ใช้ขนาดตัวอักษร 20.18 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 35.7 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 31.04 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 12 x 18 | ใช้ขนาดตัวอักษร 26.84 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 47.48 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 41.29 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |

สีตัวอักษร สาเหตุที่ใช้สีส้เพราะ สีส้ให้ความรู้สึก สดใส สีส้หมายถึง เกียรติยศ พลังทางกาย และสมอง (ทองเจือ เขียวทอง, 2542, หน้า 197)

3. แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 3

เลื่อนเปิด ← → กดปิด




ชื่อยา.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สรรพคุณ.....

รับประทานครั้งละ.....เม็ด

ก่อนอาหาร

เช้า กลางวัน เย็น

ภาพ 4.3 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 3

ตาราง 4.18 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 3

| แบบอักษร _ JS Rapee (Bold) | |
|---------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| สีอักษร, สีสัญลักษณ์ น้ำเงิน # 0F327C C = 98.04 M = 61.96 Y = 0 K = 18.82 | |
| ขนาดฉลาก 7 x 10 | ใช้ขนาดตัวอักษร 15.52 pt (ชื่อยา, วัน เดือน พ.ศ. , สรรพคุณ) ใช้ขนาดตัวอักษร 22.76 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 22.76 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น) |
| ขนาดฉลาก 8 x 12 | ใช้ขนาดตัวอักษร 18 pt (ชื่อยา, วัน เดือน พ.ศ. , สรรพคุณ) ใช้ขนาดตัวอักษร 26.4 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 26.4 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น) |
| ขนาดฉลาก 9 x 13 | ใช้ขนาดตัวอักษร 20.06 pt (ชื่อยา, วัน เดือน พ.ศ. , สรรพคุณ) ใช้ขนาดตัวอักษร 29.43 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 29.43 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น) |
| ขนาดฉลาก 12 x 18 | ใช้ขนาดตัวอักษร 26.62 pt (ชื่อยา, วัน เดือน พ.ศ.) ใช้ขนาดตัวอักษร 39.04 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 39.04 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น) |

การออกแบบรูปสัญลักษณ์



ภาพ 4.3.1



ภาพ 4.3.2



ภาพ 4.3.3

ภาพที่ 4.3.1 สัญลักษณ์ดวงอาทิตย์ขึ้น หมายถึง ตอนเช้า

ภาพที่ 4.3.2 สัญลักษณ์ดวงอาทิตย์อยู่ตรงกลาง หมายถึง ตอนกลางวัน

ภาพที่ 4.3.3 สัญลักษณ์ดวงอาทิตย์ตก หมายถึง ตอนเย็น

สาเหตุที่ใช้กรอบสีน้ำเงิน เพราะ ให้เข้ากับสีของตัวอักษร สร้างความกลมกลืน และสีน้ำเงินทำให้เกิดความประทับใจ ความสะอาด

4. แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 4

← เลื่อนเปิด กดปิด →

ชื่อยา.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สรรพคุณ.....

รับประทานครั้งละ.....เม็ด

หลังอาหาร

เช้า กลางวัน เย็น

ภาพ 4.4 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 4

ตาราง 4.19 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 4

| | |
|-------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| แบบอักษร _ JS Chodok (Bold) | |
| สีอักษร ดำ | |
| สีสัญลักษณ์ เขียว # 99CF16 C = 40 M = 0 Y = 100 K = 0 | |
| ขนาดฉลาก 7 x 10 | ใช้ขนาดตัวอักษร 15.54 pt (ชื่อยา, วัน เดือน พ.ศ. , สรรพคุณ) ใช้ขนาดตัวอักษร 22.79 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) |

| | |
|------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | ใช้ขนาดตัวอักษร 22.79 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น) |
| ขนาดฉลาก 8 x 12 | ใช้ขนาดตัวอักษร 18.09 pt (ชื่อยา, วัน เดือน พ.ศ. , สรรพคุณ) ใช้ขนาดตัวอักษร 26.53 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 26.53 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น) |
| ขนาดฉลาก 9 x 13 | ใช้ขนาดตัวอักษร 20.26 pt (ชื่อยา, วัน เดือน พ.ศ. , สรรพคุณ) ใช้ขนาดตัวอักษร 29.72 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 29.72 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น) |
| ขนาดฉลาก 12 x 18 | ใช้ขนาดตัวอักษร 27 pt (ชื่อยา, วัน เดือน พ.ศ.) ใช้ขนาดตัวอักษร 39.59 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 39.59 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น) |

รูปสัญลักษณ์ สาเหตุที่ใช้สีเขียว เพราะ สีเขียวเป็นสีทางชีววิทยาซึ่งใกล้เคียงธรรมชาติ และช่วยให้ความคิดพุ่งพล่านสงบลง และหมายถึง ความปลอดภัย ความสมดุล อาหารสำหรับมนุษย์และสัตว์ (ทองเจือ เขียวทอง, 2542, หน้า198)

5. แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 5

← เลื่อนเปิด กดปิด →




ชื่อยา.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สรรพคุณ.....

รับประทานครั้งละ.....เม็ด

ก่อนอาหาร

เช้า กลางวัน เย็น

ภาพ 4.5 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 5

ตาราง 4.20 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 5

| แบบอักษร _ JS Mookravee (Bold) | |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| สีอักษร น้ำเงิน # 0F327C C = 98.04 M = 61.96 Y = 0 K = 18.82 | |
| สีสัญลักษณ์ เช้า ฟ้ำ # 199FC7 C = 91.37 M = 5.49 Y = 0 K = 0 กลางวัน ส้ม # F7BE13 C = 2.75 M = 24.31 Y = 92.94 K = 0.39 เย็น แสด # EF6321 C = 5.1 M = 60 Y = 81.96 K = 0.78 | |
| ขนาดฉลาก 7 x 10 | ใช้ขนาดตัวอักษร 15.11 pt (ชื่อยา, วัน เดือน พ.ศ., สรรพคุณ) ใช้ขนาดตัวอักษร 22.16 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 22.16 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น) |
| ขนาดฉลาก 8 x 12 | ใช้ขนาดตัวอักษร 18.06 pt (ชื่อยา, วัน เดือน พ.ศ., สรรพคุณ) ใช้ขนาดตัวอักษร 26.49 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 26.49 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น) |
| ขนาดฉลาก 9 x 13 | ใช้ขนาดตัวอักษร 20.33 pt (ชื่อยา, วัน เดือน พ.ศ., สรรพคุณ) ใช้ขนาดตัวอักษร 29.81 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 29.81 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น) |
| ขนาดฉลาก 12 x 18 | ใช้ขนาดตัวอักษร 27.13 pt (ชื่อยา, วัน เดือน พ.ศ.) ใช้ขนาดตัวอักษร 39.79 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 39.79 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น) |

การออกแบบรูปสัญลักษณ์



ภาพ 4.5.1



ภาพ 4.5.2



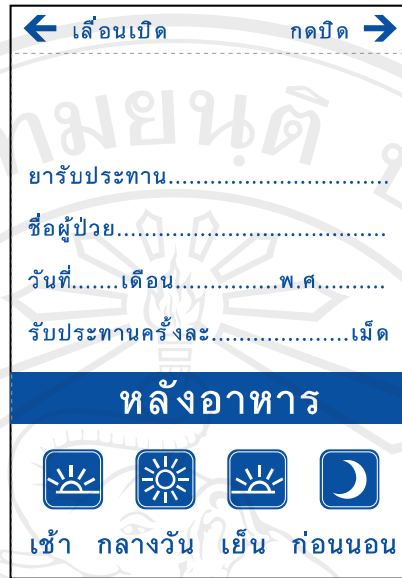
ภาพ 4.5.3

ภาพ 4.5.1 สัญลักษณ์ดวงอาทิตย์ขึ้น หมายถึง ตอนเช้า ใช้สีฟ้า เพราะผู้ออกแบบต้องการสื่อถึงสีของท้องฟ้าในตอนเช้าเมื่อตอนดวงอาทิตย์ขึ้น

ภาพ 4.5.2 สัญลักษณ์ดวงอาทิตย์อยู่ตรงกลาง หมายถึง ตอนกลางวัน ใช้สีเหลืองส้ม เพราะผู้ออกแบบต้องการสื่อถึงแสงอาทิตย์ในตอนกลางวัน

ภาพ 4.5.3 สัญลักษณ์ดวงอาทิตย์ตก หมายถึง ตอนเย็น ใช้สีแสด เพราะผู้ออกแบบต้องการสื่อถึงสีของท้องฟ้าในตอนเย็นเมื่อตอนดวงอาทิตย์ตก

6. แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 6



← เลื่อนเปิด กดปิด →





ยารับประทาน.....

ชื่อผู้ป่วย.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รับประทานครั้งละ.....เม็ด

หลังอาหาร

เช้า กลางวัน เย็น ก่อนนอน

ภาพ 4.6 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 6

ตาราง 4.21 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 6

| แบบอักษร PSL _ Bundit (Bold) | |
|---------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| สีอักษร, สัญลักษณ์ น้เงิน # 0A50A1 C = 100 M = 50 Y = 0 K = 0 | |
| ขนาดฉลาก 7 x 10 | ใช้ขนาดตัวอักษร 14.97 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 27.63 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 18.42 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 8 x 12 | ใช้ขนาดตัวอักษร 17.29 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 31.93 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 21.28 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 9 x 13 | ใช้ขนาดตัวอักษร 19.61 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 36.2 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 24.13 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 12 x 18 | ใช้ขนาดตัวอักษร 26.09 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 48.17 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 32.11 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |

7. แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 7

ยารับประทาน.....

ชื่อผู้ป่วย.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รับประทานครั้งละ.....เม็ด

ก่อนอาหาร

เช้า กลางวัน เย็น ก่อนนอน

ภาพ 4.7 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 7

ตาราง 4.22 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 7

| แบบอักษร PSL _ Bundit (Bold) | |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| สีอักษร นำเงิน # 0A50A1 C = 100 M = 50 Y = 0 K = 0 | |
| สีสัญลักษณ์ เช้า ฟ้ำ # 199FC7 C = 91.37 M = 5.49 Y = 0 K = 0 กลางวัน เหลืองส้ม # F7BE13 C = 2.75 M = 24.31 Y = 92.94 K = 0.39 เย็น แสด # EF6321 C = 5.1 M = 60 Y = 81.96 K = 0.78 ก่อนนอน ม่วง # 110B79 C = 100 M = 95 Y = 5 K = 0 | |
| ขนาดฉลาก 7 x 10 | ใช้ขนาดตัวอักษร 14.97 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 27.63 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 18.42 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 8 x 12 | ใช้ขนาดตัวอักษร 17.29 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 31.93 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 21.28 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 9 x 13 | ใช้ขนาดตัวอักษร 19.61 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 36.2 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) |

| | |
|------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | ใช้ขนาดตัวอักษร 24.13 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 12 x 18 | ใช้ขนาดตัวอักษร 26.09 pt (ยารับประทาน, ชื่อผู้ป่วย) ใช้ขนาดตัวอักษร 48.17 pt (ก่อนอาหาร, หลังอาหาร) ใช้ขนาดตัวอักษร 32.11 pt (เช้า, กลางวัน, เย็น, ก่อนนอน) |

การออกแบบสัญลักษณ์



ภาพ 4.7.1



ภาพ 4.7.2



ภาพ 4.7.3



ภาพ 4.7.4

ภาพ 4.7.1 สัญลักษณ์ดวงอาทิตย์ขึ้น หมายถึง ตอนเช้า ใช้สีฟ้า เพราะผู้ออกแบบต้องการสื่อถึงสีของท้องฟ้าในตอนเช้าเมื่อตอนดวงอาทิตย์ขึ้น

ภาพ 4.7.2 สัญลักษณ์ดวงอาทิตย์อยู่ตรงกลาง หมายถึง ตอนกลางวัน ใช้สีเหลืองส้ม เพราะผู้ออกแบบต้องการสื่อถึงแสงอาทิตย์ในตอนกลางวัน และสีเหลืองส้ม ให้ความรู้สึกสว่างแจ่มใส และสีเหลืองเข้มเป็นสีของแสงแดด (ทองเจือ เขียวทอง, 2542, หน้า 197)

ภาพ 4.7.3 สัญลักษณ์ดวงอาทิตย์ตก หมายถึง ตอนเย็น ใช้สีแดง เพราะผู้ออกแบบต้องการสื่อถึงสีของท้องฟ้าในตอนเย็นเมื่อตอนดวงอาทิตย์ตก

ภาพ 4.7.4 สัญลักษณ์พระจันทร์เสี้ยว หมายถึง ตอนกลางคืน ใช้สีม่วง เพราะให้ความรู้สึกลึก (ทองเจือ เขียวทอง, 2542, หน้า 198)

8. แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 8

ภาพ 4.8 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 8

ตาราง 4.23 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 8

| แบบอักษร _ JS Mookreevee (Bold) | |
|---------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| สีอักษร, สัญลักษณ์ น้ำเงิน # 0F327C C = 95.69 M = 67.84 Y = 14.9 K = 3.92 | |
| ขนาดฉลาก 7 x 10 | ใช้ขนาดตัวอักษร 15.11 pt (ชื่อยา, สรรพคุณ) ใช้ขนาดตัวอักษร 51.44 pt (ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 8 x 12 | ใช้ขนาดตัวอักษร 18.06 pt (ชื่อยา, สรรพคุณ) ใช้ขนาดตัวอักษร 60.15 pt (ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 9 x 13 | ใช้ขนาดตัวอักษร 20.33 pt (ชื่อยา, สรรพคุณ) ใช้ขนาดตัวอักษร 67.49 pt (ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 12 x 18 | ใช้ขนาดตัวอักษร 82 pt (ก่อนนอน) |

9. แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 9



ภาพ 4.9 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 9

ตาราง 4.24 แบบฉลากยาตัวอย่างที่ 9

| แบบอักษร _ JS Prapakorn Allcaps (Normal) | |
|----------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| สีอักษร, สัญลักษณ์ น้ำเงิน # 0A50A1 C = 100 M = 50 Y = 0 K = 0 | |
| ขนาดฉลาก 7 x 10 | ใช้ขนาดตัวอักษร 17.29 pt (ยา, วัน เดือน พ.ศ.) ใช้ขนาดตัวอักษร 51.44 pt (ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 8 x 12 | ใช้ขนาดตัวอักษร 20.22 pt (ยา, วัน เดือน พ.ศ.) ใช้ขนาดตัวอักษร 60.15 pt (ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 9 x 13 | ใช้ขนาดตัวอักษร 22.69 pt (ยา, วัน เดือน พ.ศ.) ใช้ขนาดตัวอักษร 67.49 pt (ก่อนนอน) |
| ขนาดฉลาก 12 x 18 | ใช้ขนาดตัวอักษร 30.46 pt (ยา, วัน เดือน พ.ศ.) ใช้ขนาดตัวอักษร 90.61 pt (ก่อนนอน) |

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลข้อมูลจากการทดสอบแบบฉลากที่ได้ออกแบบ จำนวน 9 แบบ โดยมีประเด็นดังนี้

1. ศึกษาการอ่านข้อความบนฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่ได้ออกแบบ
2. ศึกษาการรับรู้ วิธีการใช้ ระยะเวลาที่ระบุในการใช้ยา และจำนวนยาที่ใช้
3. ศึกษาจากการทดลอง การนำแบบอักษรและสีของฉลากบรรจุภัณฑ์ยา ที่ออกแบบ ให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสายตาที่มีสายตาเลือนราง เลือกว่าแบบใด สามารถอ่านได้ชัดเจนและดีที่สุด
4. ศึกษาจากการทดลองการนำฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่ออกแบบให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสายตาเลือกว่าแบบใด ให้ความรู้ถึงการใช้และการจดจำยาได้ดีที่สุด พร้อมเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการอ่านฉลากยาที่ออกแบบ กับฉลากยาของโรงพยาบาลและจากร้านขายยา
5. ทดสอบว่าผู้ที่มีสายตาเลือนราง สามารถหยิบ หรือเลือกใช้ยาตามที่ผู้ศึกษาบอกได้หรือไม่

วิเคราะห์ผลข้อมูลจากการทดสอบแบบฉลากที่ได้ออกแบบ จำนวน 9 แบบ ได้ดังนี้

1. ศึกษาการอ่านข้อความบนฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่ได้ออกแบบ

จากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการอ่านฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่ได้ออกแบบ พบว่าผู้บกพร่องทางสายตาส่วนใหญ่สามารถอ่านฉลากยาที่ออกแบบได้เกือบหมดทุกคน คือมีจำนวน 18 คน หรือร้อยละ 90 มีเพียงสองคน ที่ไม่สามารถอ่านได้เพราะอ่านเป็นแต่อักษรเบรลล์ คือจำนวน 2 คน หรือร้อยละ 10

จากการทดสอบแบบฉลากตัวอย่างที่ 1 พบว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง เกือบทั้งหมดสามารถอ่านข้อความได้ และมีเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่อ่านฉลากได้ช้า

จากการทดสอบแบบฉลากตัวอย่างที่ 2 พบว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ส่วนใหญ่สามารถอ่านข้อความได้ มีนักเรียนเพียงไม่กี่คนที่อ่าน ฉลากขนาด 7 x 10 cm. ไม่ค่อยออก เพราะว่ามีสีของตัวอักษรจางทำให้เห็นไม่ค่อยชัด และมีนักเรียนบางคนที่อ่านได้ช้ากว่าฉลากยาแบบอื่น

จากการทดสอบแบบฉลากตัวอย่างที่ 3 พบว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ส่วนใหญ่สามารถอ่านฉลากได้ แต่ถ้าเปรียบเทียบกับแบบที่มีหลายสี อยากรให้เป็นแบบที่มีหลายสีมากกว่า ส่วนนักเรียนจำนวนสองคนที่ไม่สามารถอ่านข้อความได้เลยก็จะไม่สามารถใช้การจดจำสีของสัญลักษณ์ที่บอกช่วงเวลาบนฉลากยาได้

จากการทดสอบแบบฉลากตัวอย่างที่ 4 พบว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ส่วนใหญ่สามารถอ่านได้ และยังพบอีกว่าสามารถอ่านได้ดีกว่าและเร็วกว่าฉลากแบบอื่นๆ และนักเรียนผู้บกพร่องทางสายตาที่มีสายตาเลือนราง หลายคนชอบที่ฉลากยามีตัวอักษรเป็นสีดำแบบนี้เพราะเห็นชัด ไม่ต้องใช้สายตาในการเพ่งอ่านตัวหนังสือมาก แต่อยากให้อฉลากตัวนี้มีรูปสัญลักษณ์ที่มีหลายสีมากกว่ามีสีเดียว

จากการทดสอบแบบฉลากตัวอย่างที่ 5 พบว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ส่วนใหญ่สามารถอ่านข้อความได้ มีเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ไม่สามารถอ่านฉลากขนาด 7 x 10 cm. ได้ แต่จะอ่านฉลากขนาดใหญ่ตั้งแต่ขนาด 8 x 12 cm. ขึ้นไป

จากการทดสอบแบบฉลากตัวอย่างที่ 6 พบว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ส่วนใหญ่สามารถอ่านได้ และมีบางส่วนที่มีความเห็นว่า ตรงคำมาก่อนอาหาร และหลังอาหารของฉลากแบบพื้นหลังที่เป็นสีทึบตัวอักษรสีขาวนี้สามารถอ่านได้ชัดเจนกว่าฉลากแบบที่คำมาก่อนอาหาร หลังอาหารมีกรอบสีเหลี่ยมล้อมรอบ และยังเพิ่มเติมอีกด้วยว่าฉลากแบบนี้ควรมีหลายสีเพื่อการจดจำ

จากการทดสอบแบบฉลากตัวอย่างที่ 7 พบว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ส่วนใหญ่สามารถอ่านฉลากขนาดใหญ่ได้ และชอบที่มีรูปสัญลักษณ์ก่อนนอน เพราะครอบคลุมการใช้

จากการทดสอบแบบฉลากตัวอย่างที่ 8 พบว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง สามารถอ่านได้ดี และนักเรียนที่บกพร่องทางสายตาที่มีสายตาเลือนราง บางส่วนให้ความคิดเห็นว่าชอบที่ช่วงเวลามีแบบเดียวทำให้ไม่สับสนเวลาที่ใช้

จากการทดสอบแบบฉลากตัวอย่างที่ 9 พบว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ส่วนใหญ่สามารถอ่านฉลากขนาดใหญ่ได้ แต่แบบฉลากตัวอย่างที่ 8 จะอ่านได้ดีกว่าจะเร็วกว่า เพราะแบบตัวหนังสือของแบบฉลากตัวอย่างที่ 9 นี้อ่านยาก

2. ศึกษาการรับรู้ วิธีการใช้ ระยะเวลาที่ระบุในการใช้ยา และจำนวนยาที่ใช้

จากการศึกษาพฤติกรรมกรรับรู้ วิธีการใช้ ระยะเวลาที่ระบุในการใช้ยา และจำนวนยาที่ใช้บนฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่ได้ออกแบบ พบว่า นักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ส่วนใหญ่มีความเข้าใจ มีนักเรียนที่มีสายตาเลือนราง เพียงสองคนเท่านั้นที่ไม่สามารถอ่านข้อความได้ เพราะจะอ่านแต่อักษรเบรลล์เท่านั้น และยังมีข้อสังเกตอีกด้วยว่านักเรียนหนึ่งในจำนวนสองคนที่อ่านข้อความไม่ได้ แต่สามารถรับรู้ระยะเวลาที่รับประทานได้เพราะใช้การจำสีจากรูปสัญลักษณ์แทน

3. ศึกษาจากการทดลองการนำแบบอักษรและสีของฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่ออกแบบให้ นักเรียนที่มีสายตาเลือนราง เลือกว่าแบบใด สามารถอ่านได้ชัดเจนและดีที่สุด

จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ส่วนใหญ่ เลือกว่า แบบฉลากยา ตัวอย่างที่ 4 สามารถอ่านได้ชัดเจน และดีที่สุด

4. ศึกษาจากการทดลองการนำฉลากบรรจุภัณฑ์ยาที่ออกแบบให้นักเรียนที่มีสายตาเลือน ราง เลือกว่าแบบใด ให้ความรู้ถึงการใช้และการจดจำยาได้ดีที่สุด พร้อมเปรียบเทียบพฤติกรรม การอ่านฉลากยาที่ออกแบบ กับฉลากยาของ โรงพยาบาลและจากร้านขายยา

จากการทดลองพบว่านักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ส่วนใหญ่เลือกแบบฉลาก ตัวอย่างที่ 5 เป็นแบบที่ให้ความรู้ถึงการใช้และการจดจำยาได้ดีที่สุด

- รองลงมาตามลำดับคือแบบฉลากตัวอย่างที่ 4 เป็นแบบที่สามารถอ่านได้ชัดเจน ที่สุด และใช้เวลาในการอ่านได้เร็วสุด
- รองลงมาคือแบบฉลากยาตัวอย่างที่ 7 เป็นแบบที่บอกเวลารับประทานยาได้ดีที่สุด
- แบบฉลากตัวอย่างที่ 8 ตัวอักษรสามารถอ่านได้ดีกว่า แบบฉลากตัวอย่างที่ 9
- และแบบฉลากที่ผู้ที่มีสายตาเลือนรางเห็นไม่ชัด และไม่เกิดการจดจำ คือแบบ ฉลากตัวอย่างที่ 2 ใช้เวลาในการอ่านช้าสุด
- แบบตัวอย่างแบบที่ 1 เป็นแบบที่ไม่น่าใช้เพราะ สีแดงทำให้เข้าใจว่าเป็นยา

อันตราย

ส่วนการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการอ่านฉลากยาที่ออกแบบ กับฉลากยาของ โรงพยาบาล และจากร้านขายยา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถอ่านฉลากยาที่ออกแบบได้เกือบหมดทุกคน คือจำนวน 18 คน หรือร้อยละ 90 มีนักเรียนสองคนที่ไม่สามารถอ่านได้ เพราะอ่านเป็นแต่อักษร เบรลล์ คือจำนวน 2 คน หรือร้อยละ 10

ส่วนฉลากยาจากโรงพยาบาลนักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านได้ เนื่องจากตัวอักษรมีขนาดเล็กมาก มีนักเรียนที่บกพร่องทางสายตาที่มีสายตาเลือนราง เพียงสองคน เท่านั้นที่สามารถอ่านฉลากยาจากโรงพยาบาลได้ คนแรกสายตาเกือบดีจึงสามารถอ่านได้ คนที่สอง สามารถอ่านได้แต่ใช้เวลาค่อนข้างนาน กล่าวคือไม่สามารถอ่านได้มีจำนวน 18 คน หรือร้อยละ 90 และสามารถอ่านได้จำนวน 2 คน หรือร้อยละ 10

ฉลากยาจากร้านขายยานักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านชื่อยา หรือสรรพคุณของยาได้ แต่สามารถอ่านได้ว่าควรรับประทานกี่เม็ด เวลาไหน สาเหตุที่ไม่สามารถอ่านชื่อยาได้เพราะ ลายมือของเภสัชกรที่เขียนบนฉลากยาอ่านยาก และนักเรียนบางส่วนเห็นว่าเส้นของตัวอักษรเล็กและบางทำให้เห็นตัวอักษรไม่ชัด

5. ทดสอบว่าผู้ที่มีสายตาเลือนราง สามารถหยิบ หรือเลือกชื่อยาตามที่คุณศึกษาบอกได้หรือไม่

จากการทดลองพบว่า นักเรียนที่มีสายตาเลือนราง จำนวน 19 คน หรือร้อยละ 95 สามารถหยิบ และเลือกยาตามที่คุณศึกษาบอกได้ มีเพียงคนเดียวที่ไม่สามารถหยิบยาตามที่บอกได้ เพราะอ่านได้แต่อักษรเบรลล์ คือจำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 5 ของนักเรียนทั้งหมด

แนวทางการออกแบบ และผลการออกแบบที่ดีที่สุด

ที่มา จากผลการศึกษา ได้แบบฉลากตัวอย่างที่ 4 คือแบบฉลากที่ใช้แบบอักษร _ JS Chodok (Bold) ตัวอักษรสีดำ เป็นแบบที่ผู้ที่มีสายตาเลือนรางสามารถอ่านได้ชัดเจนที่สุด และใช้เวลาในการอ่านเร็วที่สุด และได้แบบฉลากตัวอย่างที่ 5 คือแบบฉลากที่มีสีแตกต่างกันในรูปสัญลักษณ์ เป็นแบบที่ผู้ที่มีสายตาเลือนรางให้ความรู้สึกถึงการใช่ และการจดจำยาดีที่สุด ผู้ออกแบบจึงนำทั้งสองแบบมารวมกันพร้อมกับแก้ไขและเพิ่มเติมข้อมูลที่เป็นประโยชน์บนฉลากยา ดังนี้

การออกแบบรูปสัญลักษณ์



เช้า กลางวัน เย็น

ภาพ 4.10 แบบรูปสัญลักษณ์แบบเดิม

จากรูปสัญลักษณ์แบบเดิม สัญลักษณ์เวลาเช้า หมายถึง พระอาทิตย์ขึ้น และ สัญลักษณ์เวลาเย็น หมายถึง พระอาทิตย์ตก รูปสัญลักษณ์ทั้งสองมีความคล้ายคลึงกันมาก ผู้ใช้อาจเกิดความสับสนผู้ออกแบบได้ปรับปรุงแก้ไข ดังนี้



ภาพ 4.11 แบบรูปสัญลักษณ์แบบแก้ไข

รูปสัญลักษณ์เวลาเช้า หมายถึง พระอาทิตย์ขึ้น แก้ไขให้สัญลักษณ์พระอาทิตย์อยู่ด้านบน และ รูปสัญลักษณ์เวลาเย็น หมายถึง พระอาทิตย์ตก แก้ไขให้สัญลักษณ์พระอาทิตย์อยู่ด้านล่าง เพื่อสร้างความแตกต่างให้ชัดเจน

ข้อความก่อนอาหาร และ หลังอาหาร จากเดิมเป็นแบบมีกรอบล้อมรอบข้อความ แก้ไขให้ข้างหลังข้อความ เป็นแบบทึบ เพราะผู้ที่มีสายตาเลือนรางสามารถอ่านอักษรได้ชัดเจน และดีกว่าแบบมีกรอบ และมีการใช้สีพื้นหลังเพื่อความกลมกลืนกับรูปสัญลักษณ์

แบบเดิม

ก่อนอาหาร

ภาพ 4.12 ก่อนอาหารแบบเดิม

แบบแก้ไข

ก่อนอาหาร

ภาพ 4.13 ก่อนอาหารแบบแก้ไข

และการแก้ไขข้อมูลบนฉลากยา จากเดิมมีข้อมูลน้อยเกินไป ไม่ครอบคลุม เพราะไม่ได้ระบุชื่อของสถานที่ และหมายเลขประจำตัวคนไข้ สถานพยาบาลบางแห่งจะมีข้อมูลรหัสคนไข้เพื่อการค้นหาประวัติของคนไข้ได้สะดวก และจากเดิม ไม่มีชื่อยาที่เป็นภาษาอังกฤษ และจำนวนยาที่ทางสถานพยาบาลจัดให้ ผู้ออกแบบจึงได้เพิ่มเติมข้อมูลในส่วนนี้

แนวทางการนำไปใช้

วัสดุที่ใช้ คือสติ๊กเกอร์ เคลือบด้าน เพื่อที่จะสามารถนำไปติดที่ตัวของบรรจุภัณฑ์ภัณฑ์ยา และสามารถขีดเขียนข้อความ การแสดงจำนวนเวลาใช้ จำนวนที่ใช้บนฉลากบรรจุภัณฑ์ได้ หรืออาจพิมพ์เป็นสติ๊กเกอร์ข้อความ เช่น ชื่อคนไข้ หมายเลขรหัส ชื่อยาทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ติดบนฉลากยา เพื่อลดปัญหาการอ่านลายมือของผู้เขียนข้อความ ส่วนระยะเวลา เข้า กลางวัน เย็น สามารถทำเครื่องหมาย วงกลม เพื่อบอกให้ผู้ใช้รู้ว่าต้องรับประทานเวลาไหน หรือกากบาทเพื่อบอกเวลาที่ไม่ต้องการ หรือใช้สติ๊กเกอร์แปะทับ เพื่อปิดข้อความที่ไม่ต้องการ เนื่องจากผู้บกพร่องทางสายตาจะได้ไม่สับสนในช่วงเวลาการรับประทานยา

ตัวบรรจุภัณฑ์ เลือกของพลาสติกใสหลายขนาดเพื่อบรรจุและเก็บรักษายาได้หลายรูปแบบ สามารถเก็บยาที่เป็นเม็ด หรือสามารถเก็บยาที่เป็นผง หรือบรรจุภัณฑ์ยาที่มีขายตามร้านขายยาทั่วไป เช่น ทิฟฟี คีคอลเจน ไทลินอล เนื่องจากฉลากยาเหล่านี้มีข้อความ อักษรขนาดเล็ก ผู้บกพร่องทางสายตาไม่สามารถอ่านได้ เมื่อนำบรรจุภัณฑ์ ทิฟฟี คีคอลเจน มาใส่ในซองยาที่มีฉลากยาที่ได้ออกแบบ พร้อมกับเขียนข้อความกำกับ จะสามารถทำให้ผู้บกพร่องทางสายตาใช้ยาได้สะดวกยิ่งขึ้น

จากการปรับปรุงแก้ไข ได้ผลการออกแบบ ดังนี้

ชื่อสถานพยาบาล.....

วัน/เดือน/ปี.....

จำนวน.....

ชื่อ (คนไข้)..... (รหัส).....

ชื่อยา (ไทย).....

(อังกฤษ).....

รับประทานครั้งละ.....เม็ด

ก่อนอาหาร

เช้า กลางวัน เย็น

ภาพ 4.14 แบบฉลากยาจากการปรับปรุงแก้ไข

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved